

Demografické charakteristiky a styly řešení konfliktů v partnerských vztazích

Konflikty jsou běžnou součástí všech vztahů, včetně těch partnerských. Konflikt v romantických vztazích může být charakterizován verbálním nesouhlasem, křikem a v extrémních případech násilím. I když tyto příklady mohou být pro vztah destruktivní, konflikt může být také charakterizován konstruktivními reakcemi, jako je spolupráce nebo ochlazení před dalším řešením problému. Podle Petersona (1983, s. 365) je konflikt „*interpersonálním procesem, ke kterému dochází vždy, když jednání jedné osoby zasahuje do jednání druhé osoby*“. Jakákoli situace, ve které mají dva nebo více lidí neslučitelné cíle a pokus jednoho člověka při dosažení cíle zasahuje do pokusu o dosažení cíle druhé osoby, může být považováno za konflikt (Zacchilli, T. L., 2007).

Model Zacchilliho a kolegů se skládá z těchto stylů řešení konfliktu: kompromisní; dominantní; vyhýbavý; separační; submisivní a reaktivní. Lidé, kteří využívají *kompromisního* stylu řešení konfliktů se obvykle snaží najít střední cestu, která bude vyhovovat oběma. Lidé užívající *dominantní* styl řešení konfliktů se během sporu snaží prosadit svoje požadavky na úkor svého partnera. *Submisivní* styl je opakem dominantního stylu. Jeden z partnerů se snaží druhému zavděčit a podřizuje se jeho nárokům. Pokud partner používá *vyhýbavý* styl, může se snažit vyhnout diskusi o problému nebo popřít, že nějaký konflikt existuje. *Separací* styl je charakteristický vymezením období na rozmyšlenou a záměrem později o problému diskutovat. Poslední *reaktivní* styl je spojen s nedůvěrou mezi partnery a vyjadřovanou verbální agresí. (Zacchilli, Hendrick, & Hendrick, 2009).

Pro sběr dat byl využit dotazník RPCS (Romantic Partner Conflict Scale), který pracuje se styly řešení konfliktů, které jsou popsány výše. Konečný vzorek čítající 168 osob tvořilo 83,9 % žen (n = 141) a 16,1 % mužů (n = 27). Průměrný věk respondentů byl 22,5 let (SD = 2,99; 18–36 let). Partnerský vztah respondentů trval v průměru 31,7 měsíců (SD = 28,3; 2–156 měsíců). S partnerem v jedné domácnosti bydlelo 48,8 % osob. Ve výzkumném souboru jako nejvyšší dosažené vzdělání uvedlo 6,5 % osob základní školu (n = 11). Střední odborné učiliště absolvovalo 6 % osob (n = 10). Největší část respondentů uvedla, že jejich nejvyšším dosažením vzděláním je středoškolské s maturitou, tj. 57,7 % (n = 97). Vysokou školu absolvovalo 26,8 % osob (n = 45). Vyšší odbornou školu vystudovala 3 % respondentů (n = 5).

Nezávisle proměnná

- Styly řešení konfliktů: kompromisní; dominantní; vyhýbavý; separační; submisivní a reaktivní

Regresory:

- Demografické charakteristiky, konkrétně:
 - o pohlaví; věk v letech; nejvyšší ukončené vzdělání; délka vztahu v měsících; způsob bydlení –s partnerem či bez partnera

Cílem výzkumu bylo zjistit rozdíly mezi jednotlivými styly konfliktů a demografickými charakteristikami. Pro statistickou analýzu dat byla použita MANOVA (multivariační analýza rozptylu). Data byla vyhodnocována v programu TIBCO statistica.

Abychom zjistili, zda závisle proměnné lze vysvětlit pomocí regresorů (proměnnými jako je pohlaví, věk, vzdělání, délka vztahu a zp. bydlení), byl použit Wilksův test. Ukazatelem je Wilksova lambda, která ověřuje statistickou významnost. Výsledky tohoto testu jsou shrnuty v tabulce 1.

Efekt	Wilksova λ	Testová statistika F	p hodnota
Délka vztahu	0,939705	1,6576	0,135013
Vzdělání	0,895863	0,7231	0,829860
Pohlaví	0,884909	3,3599	0,003850
Způsob bydlení	0,897338	2,9555	0,009270

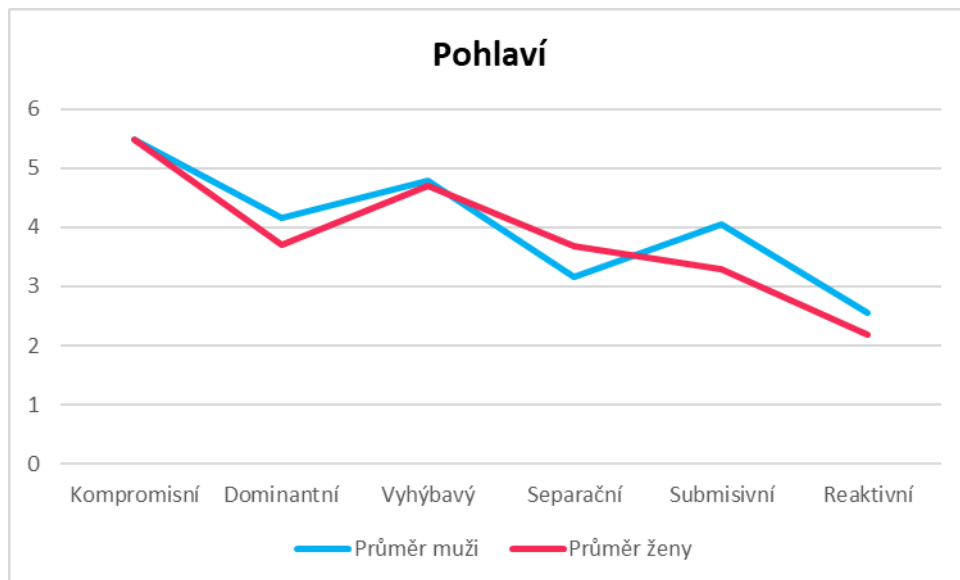
Tabulka 1 Wilksův test

Dle výsledků můžeme říct, že proměnné pohlaví a způsob bydlení hrají roli v jednotlivých stylech řešení konfliktů. Tato metoda nám prozradila, že existuje rozdíl v řešení konfliktů u jednotlivých pohlaví, ale už nám neřekne, jak velký tento rozdíl je. Pro zpřesnění výsledků byl použit Hotellingův test zvláště pro proměnnou pohlaví a způsob bydlení.

Dle hodnot Hotellingova testu $T^2 = 22,40$; $F(6,161) = 3,62$; $p < 0,002$ a tabulky 2 lze dojít k závěru, že vliv pohlaví je prokazatelný u **submisivního** stylu řešení konfliktů. Rozdíl můžeme názorně vidět na grafu 1.

	Průměr muži	Průměr ženy	T statistika	p hodnota
Kompromisní	5,49	5,49	-0,02	0,98
Dominantní	4,15	3,71	1,70	0,09
Vyhýbavý	4,78	4,71	0,24	0,81
Separáční	3,15	3,68	-1,68	0,09
Submisivní	4,06	3,29	3,27	0,00
Reaktivní	2,56	2,18	1,83	0,07

Tabulka 2

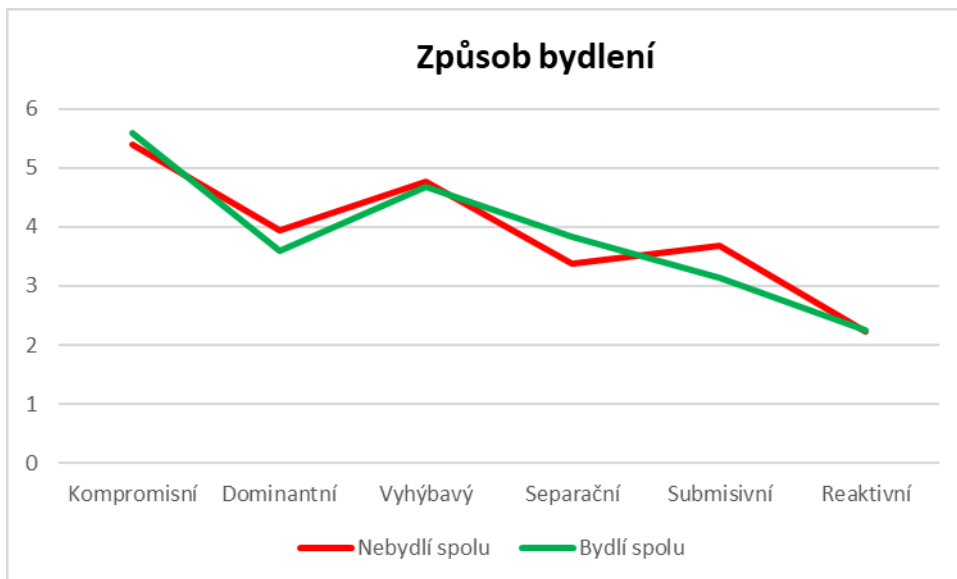

Graf 1

Podobně jsem postupovala u proměnné způsob bydlení. Dle hodnot Hotellingova testu $T^2 = 23,90$; $F(6,161) = 3,86$; $p = 0,001$ a tabulky 3 lze dojít k závěru, že vliv způsobu bydlení je prokazatelný u **separačního a submisivního** stylu řešení konfliktů. Rozdíl můžeme názorně vidět na grafu 2.

	Nebydlí spolu	Bydlí spolu	T statistika	p hodnota
Kompromisní	5,40	5,59	-1,36	0,18
Dominantní	3,95	3,60	1,83	0,07
Vyhýbavý	4,77	4,67	0,52	0,60
Separáční	3,37	3,83	-2,01	0,05
Submisivní	3,67	3,13	3,06	0,00
Reaktivní	2,23	2,25	-0,17	0,86

Tabulka 3

Graf 2

Shrnutí

Na základě analýzy lze potvrdit hypotézu o vlivu pohlaví a způsobu bydlení na používání různých stylů při řešení konfliktů. Prostřednictvím Hotellingova testu byl upřesněn výsledek metody MANOVA, která byla nejprve použita. Hotellingův test ukázal vliv pohlaví konkrétně u **submisivního stylu řešení konfliktů**, kdy ženy dosahují statisticky významně nižších hodnot než muži. Také byl upřesňován vliv způsobu bydlení, kdy se ukázal vliv způsobu bydlení na separační a submisivní styl řešení konfliktů. Z výsledků lze usuzovat, že **ženy při řešení konfliktů používají submisivní způsob řešení méně než muži**. Také můžeme uvažovat, že páry, které **nebydlí spolu používají při řešení svých konfliktů spíše submisivní a méně separační způsob řešení konfliktů** než páry, které bydlí spolu.

Zdroje:

Zacchilli, T. L. (2007). *The relationship between conflict and communication, sex, relationship satisfaction, and other relational variables in dating relationships*. Texas Tech University.

Zacchilli, T. L., Hendrick, C., & Hendrick, S. S. (2009). The romantic partner conflict scale: A new scale to measure relationship conflict. *Journal of Social and Personal Relationships*, 26(8), 1073-1096.

Peterson, D. R. (1983). Conflict. In H. H. Kelley, E. Berscheid, A. Christensen, J. H. Harvey, T. L. Huston, G. Levinger, E. McClintock, L. A. Peplau, & D. R. Peterson (Eds.), *Close relationships*, 360-396. Freeman.

Data jsou přezvána z bakalářské práce, odkaz na práci: <https://theses.cz/id/omn1d9/>

Data a další informace o této zprávě jsou dostupné na adrese <https://dostal.vyzkum-psychologie.cz/stat4?i=182>.